

רש"י את עצמו למש"כ כאן דאין זכיה לקטן רק מדרבנן. וכתב דאין לומר דהכא בקטן שאין לו דעת דוקא איירי דהא ברפ"ב דקידושין מבואר דזכי אפילו לקטן בן יומו, ותירץ המהרי"ט דס"ל לרש"י דרק ע"י אחרים אית ליה לקטן זכיה, דהיינו שגדול יכול לקנות עבור הקטן, אבל הקטן בעצמו אינו יכול לזכות אפילו בדעת אחרים.

כתב הנודע ביהודה (מהדו"ת או"ח סי' נד) דלא מצינו בראשונים המפורסמים מי שסובר דאין זכיה לקטן במתנה בדעת אחרת מקנה לו. ולכאורה דבריו צ"ע דהא ברש"י כאן מפורש בהדיא דאין קטן יכול לזכות בלולב במתנה אפילו בדעת אחרת מקנה לו.

וע"ש בנו"ב [בהג"ה מכן המחבר] מש"כ בישוב דעת הנו"ב.

כתב המהרי"ט (שם) דמסוגין מבואר דקטן זוכה מה"ת בדעת אחרת מקנה [ודלא כרש"י כאן], דאין לומר דמיקנא קני מדרבנן קאמר א"כ גם יכול להקנות וכדאיתא בגיטין (נט). דפעוטות מקחן מקח ומתנתן מתנה, דרוחק להעמיד סוגייתנו בתינוק שלא הגיע לעונת הפעוטות דדוקא דהא לא ליקני לינוקא סתמא קאמר. אמנם הר"ן מעמיד סוגייתנו באמת רק בלא הגיע לעונת הפעוטות.

★★

הקצות החושן (סי' רמ"א סק"ד) נוקט שמועיל קנין לזמן. כלומר, אדם יכול להקנות לולב לחברו לזמן מסוים ובזמן הזה החפץ של חברו לגמרי, ואחרי שעובר הזמן נפקע החפץ מלהיות שלו. ומקשה בקצוה"ח לדבריו, מדוע אומרת הגמ' לא ליקני איניש לולבא לינוקא (כי הקטן לא יודע להקנות בחזרה), שיקנה לו לזמן ואחר שיעבור הזמן ממילא תפקע בעלותו. ומיישב בקצוה"ח דבגמ' מדובר שמקנה בסתם, ואין הכי נמי אם יקנה במפורש לזמן יהני אף לקטן.

ולכאורה יש להעיר, דמשכחת לה עוד אופן שיהיה אפשר להקנות לקטן. הקצות (בסי' קמ"ט סק"ו) מחדש שבעצם גם קטן שמקנה - קנינו קנין. כמו שמצינו גבי מיאונין, שקטנה מתקדשת ע"י אחיה ואמה. אמנם אם מכר כשהיה קטן יכול לחזור בו כשיגדל, ואם שעה אחת משהגדיל לא מיחה, הקנין חל למפרע. והביאור (רמז לזה בקרן אורה ביבמות קט ע"ב): כל קנין של קטן לא יודעים את כוונתו אי באמת כוונתו לקנין או כוונתו כלל לא לקנין, וכשגדל, פושט ספק

ולשיטת המג"א (סי' תרל"ח) דמצוה קילא טפי, דבמצוה אף הזמנה לגוף המצוה אמרינן הזמנה לאו מילתא ולא נאסר בהזמנה לחוד רק משהגביהו, והרי משהגביהו כלתה הזמנה ראשונה לכל יום, משום שמא לא יטלנו עד סמוך לערב, דהרי עכשיו הוא נוטלה ולמה יאסור אחר כך, וע"כ דאמרינן שנאסר בהזמנה לחוד, ולהכי אף שכלתה הזמנתו מ"מ כבר הוקצה ונאסר, אבל אי רק הוקצה משלוקחה א"כ כשלוקחה בטל הזמנה לכל יום ואיך יאסר לכל יום, וע"כ דמשעת הזמנה נאסר ע"ש.

והשיב בזה בשו"ת חדות יעקב (מהדו"ת סי' סח) דנראה לומר, דהמג"א כתב זאת לגבי סוכה וס"ל דרק בסוכה הזמנה לגוף מצוה לאו מילתא, אבל בלולב י"ל דחמור דכמו לענין מצוה הבאה בעברה כתב (הרשב"א) (הריטב"א) דאף אי בסוכה אינו פוסל מצהב"ע מ"מ בלולב פסול מצהב"ע משום שבא לרצות דמי לקרבן ע"ש, והכי נמי גבי לולב שבא לרצות דמי לקרבן וכגבוה דמי ואמרינן הזמנה לגוף המצוה מילתא הוא כמו בהקדש. ועטו"ז סי' תרס"ה שגרס בסי' תרנ"ג ולא אגדה ע"ש ובפמ"ג שם.

ולפי"ז נראה לישב קושית המחנה לוי שהקשה על הר"ן שמתיר למחר משום דביה"ש הוי ספק דרבנן, הא זה רק ניחא בשאר ימים אבל ביום שני ליתסר, דהא ביה"ש דיום ראשון הוי ספק דאורייתא ולחומרא. ולפי"ז י"ל דספק עשה כתב בפמ"ג (או"ח סי' שד"מ) דגם להרשב"א מה"ת ספיקו להקל רק מדרבנן להחמיר, ולא הוי כקרבן ולא חמיר מסוכה, והזמנה לאו מילתא וכשנטולו בטלה הזמנה דלא שייך עוד שמא יפשע ולא יטלנו שחרית, ולהכי שרי למחר. ודו"ק.

ועיקר קושית האב"נ הנ"ל י"ל פשוט, דמקצהו אולי אחר שיפשע ולא יטלנו שחרית וירצה לברך סמוך לערב וניחא ל"י למיעבד בממונו ויתנהו לו לברך עליו ע"כ.

★★

בגמ': לא ליקני איניש הושענא לינוקא ביומא טבא קמא מ"ט דינוקא מקנא קני אקנויי לא מקני.

פירש"י מקנא קני דרבנן תקינו ליה זכיה לנפשיה ע"כ.

המהרי"ט (ח"ב סי' מא) הוכיח דדעת רש"י (קידושין מב.) דיש לקטן זכיה מדאורייתא, ותמה דלפ"ז סותר